

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIX. évfolyam.

Szubotica, 1928. HÉTFŐ, február 20.

49. szám

Telefon: Kladóhivatal 6—7 Szerkesztőség 5—10, 8—52, 370.
Megjelenik mindennap reggel, ünnep után és hétfőn is.

Előfizetési ár negyedévre 165 din.

Szerkesztőség, kladóhivatal és könyvosztály, Szubotica
Zmaj Jovina trg. 3. (Minerva palota)

Radics István parlamenten kívüli személyt ajánlott Őfelségének a koncentráció élére

Meghiúsultnak látszik a koncentráció a parasztdemokrata koalícióval, amely nem hajlandó résztvenni Vukicsevics kormányában — Vasárnap sem nyert megoldást a válság, de Vukicsevics nem adta vissza mandátumát

A Vukicsevics-kormány állítólag hétfőn leteszi az esküt

Beogradból jelentik: A helyzet tisztázására és a válság megoldására vasárnap is élénk tárgyalások folytak.

Vasárnap reggel Beogradba érkezett Radics István,

aki elé Radics Pavle egész Vinkovciig utazott és a vasuti fiülkében informálta Radics Istvánt a helyzetről. Radics István Beogradba való megérkezése után délelőtt kilenc órától negyed tizenkettőig tanácskozott Pribicsevics Szvetozárral.

Vukicsevics Velja dezignált miniszterelnök is már a kora délelőtti órákban megkezdte tanácskozásait. Féltilkor a parlamentben találkozott Davidovicsal, akivel félóra hosszat tanácskozott, azután a miniszterelnökségre ment, ahol

Perics Ninkóval, a parlament elnökével és Andrić Vlada agrárminiszterrel folytatott megbeszélést. A miniszterelnökségről Vukicsevics Marinkovics Voja lakására ment, ahol féltilkettől maradt, majd innen

Vukicsevics az udvarhoz ment audienciára és negyedtizenkettőkor Radics István is megjelent audiencián Őfelségénél.

Az udvartól először Vukicsevics távozott egy órák és a rá várakozó újságíróknak csak annyit mondott, hogy várják meg Radicsot.

Megjelent délből az udvarnál Stanojević Áca, a radikális párt főbizottságának első alelnöke is.

A parasztdemokrata koalíció feltételei

Közben Pribicsevics a Radics Istvánnal folytatott tanácskozása után nyilatkozott az újságíróknak és a következőket mondotta:

— Davidovics és Vukicsevics bizonyára arra várnak, hogy belépünk Vukicsevics kormányába, azonban Radics és én szilárdan elhatároztuk, hogy ebbe a kormányba nem lépünk be.

A mi első feltételünk a kormányba való belépésre az, hogy Vukicsevicset távolítsák el és egy nagy-programmu kormányt alakítsanak,

amelynek két alapja legyen: először az állami apparátusnak törvénnyel biztosított depolitizálása és a kormányban olyan emberek részvétele, akik erre garanciát nyújthatnak, másodsor nagy tartományok, nagy önkormányzati hatáskörrel. Enélkül nem megyünk be a kormányba.

— Ez azt jelenti — kérdezték az újságírók — hogy a tartományok jelenlegi nagyságát meg kell változtatni?

— Igen — válaszolta Pribicsevics.

Radics István audienciája

Kevéssel egy óra után véget ért Radics István audienciája, amely után a következőképpen nyilatkozott az újságírók előtt:

— Kijelenttem Őfelségének, hogy Vukicsevics megújított kormányába a parasztdemokrata koalíció semmiképpen sem léphet be.

Mintán behoznival, hogy ez a kormány a parlamentben nem végezhet el egyetlen feladatot sem és képest törvényes és rendes közigazgatást folytatni. Ezt a kormányt nagy nemzeti és állami szerencsétlenségnek tekintjük és még élénkben fogjuk támadni, mint eddig. A Vukicsevicsel folytatott tanácskozásaink és Davidovicsal fennállt eddigi viszonyunk esetleg enyhíthetik opozíciónk formáját, de nem változtathatják meg annak tartalmát és célját. Őfelség kifejezett kérdésére, hogy mi volna a válságból a kiút, ezt válaszoltam:

Koncentráció és pedig a legszélesebb koncentráció,

azzal a határozott feladattal, hogy az eddigi közigazgatási rendszert alapjában módosítsa és hogy végrehajtsa azt a 19 pontból álló programot, amelyet a parasztdemokrata koalíció felállított és amelyből Vukicsevics és Davidovics egy tulságosan rövid és általános programot csinált. Őfelségének a királynak arra a kérdésére, hogy hogyan lehet végrehajtani a koncentrációt, ha nincs rá személy, ezt feleltem:

Lehet és kell is ilyen személyt találni a parlamenten kívül és legjobban, ha a hadseregből.

Ennek a személynek nemesak formálisan, hanem valójában a pártokon kívül kell állnia, vagyis nem lehet ellenfele egyetlen pártnak sem, hanem csak a pártoskodásnak, különösen az ugynevezett nagy szerbiai pártok pártoskodás-

ának, amelyek ennek a válságnak a megoldásánál is pártérdekeiket a nemzet és állam érdekei fölé emelik.

— Őfelsége elgondolkodott — folytatta Radics nyilatkozatát — és azután ezt mondotta nekem: »Az amit Ön kíván, olyan dolog, amibe nem egyezhetem könnyen bele. Én

a hadsereget messze tartottam a napi politikától. A hadsereg csak nagy nemzeti és állami céloknak kell, hogy szolgájon.

Azonban látom, hogy személyi kérdésen bukik meg a koncentráció és elismerem, hogy az összes parlamentű erők koncentrációja a legalkalmasabb és talán az egyetlen forma, amellyel a mostani nagy feladatokat meg lehetne oldani. Ezt a kérdést meg fogom még vizsgálni, elvben pedig hajlandó vagyok egy ilyen személyt keresni azzal a kifejezett feladattal, hogy egy határozott programot elvégezzen és azután a parlament pártok találkozásánál vezért a parlamentben és parlamenti vezetőséggel folytassák a további munkát. Semmiképpen sem akarom, hogy a politikából és a pártpolitikából bármi is átmenjen a

Pribicsevics a parlamenten kívüli megoldásról

Radics ajánlata, hogy parlamenten kívüli személyt bizzanak meg kormányalakítással, nagy feltűnést keltett és a legkülönbözőbb kommentárokat váltotta ki politikai körökben. Pribicsevics Szvetozár Radics István álláspontját így magyarázta az újságíróknak:

— A radikálisoknak és demokratáknak Radics István előterjesztésével szemben tanúsított felháborodása nem őszinte. Nem szabad elfelejteni, hogy

ebben az országban már 1920-ban történt egy parlamenten kívül álló személynek ilyen jelölése és pedig éppen a demokraták részéről

Akkor arról volt szó, hogy találni kellett egy embert, aki a napi politikán felül állva előkészítette volna az alkotmányt. Ilyen kísérletek történtek más államokban is és gyakran igen szerencsés megoldásnak bizonyultak. Utalok Csehszlovákia példájára, amely parlamentáris köztársaság és Massaryk elnök mégis kétszer alakítottatott tisztviselőkormányt, amely

Vukicsevics nem adta vissza mandátumát

Vukicsevics este újból audiencián jelent meg az udvarnál, ahonnan háromnegyed kilenckor távozott. Az újságírók kérdésére

Vukicsevics csak annyit mondott, hogy mandátumát nem adta vissza

és vasárnap este már nem fog semmi sem történni. A miniszterelnökségen maradt Vukicsevics Mijovics Áca építészeti miniszter, aki Davidovics és Marinkovics megbízásából informálódott a helyzetről.

hadseregbe. Meg fogok még hallgatni néhány politikust és azt hiszem, hogy szükséges lesz, hogy Önrel is újból beszélgessek.

— Őfelsége a király ezután újból hangsúlyozta — folytatta nyilatkozatát Radics — hogy mennyire örül annak, hogy a parasztdemokrata koalíció sem személyi, sem tárcakérdést nem vet fel és ha bizonyos személyeket el is hárít és követel is tárcákat, ezt állami és nemzeti érdekekkel igazolja. A király annak a reményének adott kifejezést, hogy az összes parlamenti pártok fel fogják a helyzet komolyságát és a parlamentnek és az összes pártoknak nagy felelősségét és hogy a maguk részéről mindent meg fognak tenni, hogy a nemzet és az állam azon a magaslaton maradjon, amelyet a körülmények kategorikusan megkövetelnek.

Elmondotta még Radics, hogy hangsúlyozta Őfelsége előtt, hogy

nyilatkozatát az egész parasztdemokrata koalíció nevében tette,

amelynek előnyösebb volna ellenzékben maradnia, mert a választóktól számos ilyen felszólítást kap, azonban az a meggyőződésük, hogy lehet olyan kormányt alakítani amilyenre az országnak szüksége van.

Az újságírókkal való további beszélgetés során Radics még a következőket mondotta:

— A válság nagyon komoly. Vukicsevics is, Davidovics is egészen komolytalanul fogják fel a dolgot, amikor azt hiszik, hogy elég, ha ők meg egyeznek és akkor minden rendben van. És miről egyeznek meg? Két miniszteri tárcáért. A válság olyan sokáig tart, hogy aligha állhat abból és nem lehet arról szó, hogy Kumanudi, vagy Grol legyen-e miniszter.

nagyon szépen együttműködött, ahol Poincaré a miniszterelnök, bár pártja egyáltalán nincsen és mégsem vonja senki kétségbe kormányának parlamentáris voltát. Nálunk csak azért csinálnak ilyen nagy lármát az ellentáborban, mert az ajánlat Radics István részéről jött és most egyszerre töle féltik, a parlamentárizmust. Amikor mi ajánlatot tettünk az egyesült demokráciának, 170 tagból álló képviselő klub megalakítására, akkor mi ezt igazán csak a parlamentárizmus védelmében tettük. De hogy lehet parlamentáris az a kormány, melynek Vukicsevics áll az élén? Hisz még nem rég a demokraták azt beszélték róla, hogy a választásokon még csak nem is jelölték volna, ha nem lett volna miniszterelnök. A közvélemény ítéletére bízom, mennyire parlamentáris lehet az ilyen ember, akiről még szövetségei is így nyilatkoznak.

A parasztdemokrata koalíció délután hat órától egészen nyolcig klubülést tartott, amelyen Pribicsevics és Radics beszámoltak audienciájukról.

Az újságírók Mijovicsot is kérdésekkel ostromolták meg, aki a következő kérdéssel válaszolt:

— Hát nem mondta meg az elnök ur, hogy mi a helyzet?

— Azt mondta nekünk — felelték az újságírók — hogy nem adta vissza mandátumát.

— Ez így is van — felelte a miniszter. — Lesz-e kormány? — kérdezték az újságírók.

— Lesz kormány holnap délig —

